

ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ

“Ωρα” σημαίνουν νυχτικές οι ακολουθίες
πέρα· σαλεύουν στοιχειωμένες οι ξημιές.
Γοργοδιάβατοι οι ἴσκιοι, ἀσπροντυμένοι,
στά λαγκάδια και στά δάση· και διαβαίνουνε
πρὸς τοὺς ἤσυχους μικροὺς ναοὺς ποῦ ψέλνουνε
τὶς κρυφολεειτουργιές, ἀργὰ, οἱ ἱερωμένοι.

ΩΡΕΣ

Πύρινα γράμματα γράφουν οἱ ὄρες
σκυφτὲς στοῦ καιροῦ τὶς μακρὲς λειτουργιές·
στὶς γυριστὲς τοῦ ναοῦ καμάρες,
οἱ ὄρες βουβές.
Στοχαστικὲς θωροῦν οἱ εἰκόνες
τὶς μακρὲς τῶν ὥρῶν προσευχές.
Φεύγουνε, σβύνουνε, λυώνουν· αἰῶνες·
πύρινα γράμματα γράφουν οἱ ὄρες
σὲ μυστικὲς περγαμηνές.

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

M. ΚΑΛΥΒΙΤΗΣ

ΤΟ ΞΕΧΡΕΩΜΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΜΕ ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΟ
ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΜΟΥ

Στ' ἀφάνταστα βάρη κάποιου δάσου, σὲ παράμερη γωνιά τὸ
καλύβι τοῦ Πλούμου.

Μέσ' τὸ ξωμάχι, ποὺ ὁ λύχνος τρέμουλα και θαμπὰ φωτáει, ἡ
Παγώνα ἀκουμπισμένη στὸν τοῖχο τοῦ παραγκωνιοῦ, κοιτάζει ν' ἀργο-
πεθαίνει ἡ φωτιά. Πότε πότε βάζει τ' αὐτὶ ν' ἀφουγκραστῆ τὸν ἐρ-
χομὸ τ' ἀντροῦ της και φτάνει της ὁ σεισμικὸς ὁ χαλασμός, ποῦ οἱ
δυνατοὶ ἀνέμοι κρατοῦνε μὲ τὸ δάσο.

Στάσιμο.

«Ἀπείκασα πῶς μιλήματα γιομίζαν τὸν ἀέρα... μὰ λάθημα!».

Ξετάφωσε.

Στάσιμο.

Κάποιο κούτσουρο, ποῦ ἀνασείστη στή γωνιά, σφύρισε κ' ἔπεσε ἀφοῦ ἐσπιθοβόλησε στή χόβολη. Ξαφνιαστικῶς. «Δειλιάζει ἡ ψυχὴ μου στ' ἄκραχτα τὰ μεσάνυχτα» μουρμούρησε καὶ τὸ μίλημα τῆς φάνηκε ἄγριο ἔτσι πῶς χύθηκε στή μονιά της στῆς νύχτας τὴ βουβιμάρα, ποῦ κόπηκε τὸ αἷμα της. Κ' ἔγειρε στὰ γόνατα, ὡσὰν σὲ δέησι, καὶ βούλιαξε στὸ μάντεμα τὸ θλιβερό, ποῦ ἔκρουσε τὰ λογικὰ της καὶ ποῦ κουβέντα μυστικὴ ἐμίλα της.

Σιγά, σιγὰ ἀποκοιμείται.

«Λιά!» σώνει μουδιασμένα κι ἀνατινάζεται μὲ μιᾶς. Τρικυμιάζει τὰ φρένα της στὸ ἄγριο ὄνειρο, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ ξεδιαλύνῃ καὶ πιάνεται της ἡ φωνὴ στὸ λάρυγγα καὶ περεχᾶ της τὸ κορμὶ κρούς ἰδρώς. Κ' ὕστερα, ὡσὰν ἐπῆρε κατάβαθῃ καὶ δυνατὴ προσπάθεια· «Ἡ χάρι σου νὰ μᾶς φυλά!» μουρμούρησε κι ἀναστένναξε βαθυὰ καὶ σήκωσε τὰ μάτια δεητικὰ στὸ κόνισμα κ' ἔκανε τὸ σταυρὸ της.

Χτυπᾶνε τὴ θύρα σιγανὰ. Ἡ Παγώνα στέκεται κι ἀκρουμαίνεται ἀλαφριασμένη. Ξαναχτυπᾶνε. Πάει κι ἀνοίγει. Μπαίνει ὁ Λιάς, ὁ ἀντρας της. Ἄγριος. Πετᾷ τὴ λιγδωμένη κάπα του σὲ μιὰ γωνιά καὶ φάνηκε του ἡ λυγερὴ κορμοστασιά. «Καλησπέρα τῆς ἄμοιρης», ἐμίλησε ἀργά, βαθυὰ σὰ σὲ ὄνειρο καὶ ζύγωσε τὴν πυρά.

Παγώνα. «Ἡ κοσμοχαλασιὰ συθέμελα θὰ μᾶς καταχωνιάσῃ ἀπόψε», τοῦ εἶπε σιγαλὰ μ' ἀποσταμένη τὴ φωνὴ κ' ἔκατσε στὴ θέσι της.

Κ' ὁ Λιάς ἐμίλησε σὰν ξεχασμένος τώρα.

«Ναῖσκε, συθέμελα θὰ μᾶς καταχωνιάσῃ ἀπόψε!...» «Φουντώνει μου ἡ κατάρα καὶ ριγáει μου ἡ ψυχὴ. . . . Μανιάζει ἡ ἀθέμελη ἀνεμοζάλη. . . . Σηκώθηκε κ' ἔκανε λίγα βήματα. Σὰ φτάνει μπροστὰ στὴ θύρα κι ἀκούει τὴ δασικὴ βουή· «Λὲς καὶ τραγουδάει ἡ Αἰωνιότη στὸ Χάος, τὸ ξεχρώμα!...» εἶπε πάλι κ' ὕστερα πρόστεσε τρανταγμένος· «Ἐνῶ ἐγὼ στὸ πηγάδι τῆς ζᾶλης τῆς Μοίρας τους τὸ σκαρὶ ἀποζητοῦσα!...» καὶ χρονομιῶντας ἀπελπισμένα βογκάει κολασμένα· «Στοὺς πέντε αἰθέρες!».

Ἄστραψε τ' ὄνειρο ξανὰ στὸ θολωμένο τῆς Παγώνας νοῦ, τί γύρισε καὶ τὸν εἶδε κ' ἐθλιβότουν ἡ ψυχὴ της πῶς ἔφευγεν ἀργοπερπάτητος κ' ἔστεκε καὶ τῆς μιλοῦσε· «Τί κρίματα ἔχω δὲ νογᾶω...» «Καταραμένη νύχτα!...» «Σκούζανε τὰ κοράκια στὰ μονοπάτια, ποῦ περπάταγα κ' ἡ λαγκαδιὰ ἀντιλαλοῦσε τὸ κλάμα τους τὸ κομ-

ματιαστό...» «Και φαντάχτηκα τὸ Θεϊκὸ νὰ μ' ἀκλουθῆ καὶ νὰ μοῦ κρᾶζῃ βουρκολιασμένα»· «Κολασμένο!...».

Στάσιμο.

«Σκύψε κι ἀφουγκράσου τὸ λόγο ποῦ θὰ σοῦ κρένω κι ἄς φτάνει σου ἀπ' τὰ κατὰβαθα τοῦ Κατώκοσμου σὰ μοιρολόγι θλιβερό...» Κάθησε. «Στὸ στάλος πίσω ἀπὸ κάποιον ἔλατο πῆρα το τὸ ἄγριο μυστικό!...» «Ζύγα νὰ δῆς τὸ ἄκουσμα, Γυναίκα!...» «Αὐτοῦ ποῦ παραμόνευα στὸν γκρεμνὸ τοὺς κλέφτες, ἀγροίκισα τὸν Λάμπρο νὰ λήη τοῦ Μαλέα: Ἔτσ' εἶναι το! Αὐτοῦ ποῦ διάβαινα τὴ ροῦγα, μιὰ νύχτα σκοτεινὴ, εἶδα νὰ βγαίνει κάποιον ἀπὸ τὸ πύργο τοῦ Πλούμου μὲ προφύλαξι. Στὸ βιαστικό του πέρασμα στὴ στροάτα, τὸν ἀνεγνώρισα. . . . ὁ Δικαῖος, κάτου ἀπὸ τὴν κάπα του ἔφερενε κάποιον παιδί! . . . Τ' ἀπείκασα ἀτός μου, Μαλέα, πῶς ἔσκουζε καὶ κεῖνος πῶς ἐβλαστήμα το! . . . Δὲν τὸν κατέδωκα! . . . Βλέπεις ξαδέρφια! . . . τὸ αἷμα νερὸ δὲ γίνεται τὸ λέει κ' ὁ λόγος!...»

Στάσιμο.

«Τὸ αἷμα τοῦ ἀδερφοῦ του, ποῦ σκότωσαν τοῦ Πλούμου κάποια ξαδέρφια μακρυνά, ἦλθε καὶ πῆρε ὁ Δικαῖος, ξεκάνοντας μὲ μπαμπεσιὰ στὸν Πύργο τὸ Γέρο Πλούμο! . . . Τοῦ ἀφαίρεσε καὶ τὸ στερνὸ του γόνου, τὸ παιδί! . . . καὶ τ' ἄφηκε τὸ θηλυκὸ πεντάρφانو!...»

Στάσιμο.

«Διάβηκαν χρόνια καὶ χρόνια ἀπὸ τότε. Τίποτε δὲ μαθεύτη. . . Τώρα στερνὰ ὁ Δικαῖος στεφάνωσε τὸ γιό του καὶ τοῦ ἔδωκε γυναίκα τοῦ Πλούμου τὴ θυγατέρα! . . . Τί ἐβουλήθη ὁ Ἰούδας! . . . Ξεδικήθη. . . Τ' ἀδέρφια, ποῦ χώρισε μωρούδια, τὰ ἔσμιξε ἀντρόγενο!...»

«Αὐτὰ ἀλλάξανε καὶ χάθησαν μὲ τὰ ζᾶ τους κατὰ τὴν πέρα λαγκαδιά! . . . Κ' ἡ Παγώνα ποῦ στὰ μάτια της βασίλευε ἀτέλειωτο ἓνα κλάμα, γιομάτη συντριβή, τί τῆς ἐφαρμάκωνε τὰ σπλάγγνα της αὐτὴ ἢ κουβέντα, χτυπᾷ τὰ χέρια της στὰ στήθια, κ' ἐπέταξε τὸ καλμικερί της ἀπ' τὸ κεφάλι κ' εἶπε μοιρολογητά· «Μὲ βάρεσες, Θεέ μου!...»

Στάσιμο.

Κ' ἐμίλα «Συφορά!...» «Σβύσε τὸ λύχνος. . . καὶ μίλα με σιγαλὰ στὴ σκοτεινιά. . . μὴ μᾶς γροϊκίση ἡ Νύχτα καὶ σκιαχτῆ!... Τ' ἄκουσες! . . . στάσου!...» Ἀκουμαίνεται. «Στενάζει τὸ ξύλο!...» «Γροϊκᾶς το; . . .» καὶ κεῖνος καθὼς πῆγαινε νὰ τῆς μιλήσῃ· «Σώπα!...» καὶ τοῦ πῆρε τὸ χέρι σὰν φοβισμένη καὶ τὸν ἔσυρε σιμά της. «Τρέζονε τὰ κοῖσματα! . . . καὶ τὸ καντῆλι θὰ ἐσβύστη!... Τῆραξε! . . . τρέμει ἡ ψυχὴ μου! . . . ὦχ! Παναγιὰ μου! . . . ἐβουλίαξα ἡ μάυρη!...»

Ἄγωνία.

Λιάς. «Μᾶς βάρεσε ἡ θεϊκιά κατάρα, Παγώνα!... Τὸ κρῖμα, ποῦ σοῦ παράδωκα τώρα τ' ἀντιλαλάει κ' ὁ τόπος!... Ἔτσι πῶς διαβαίνα ἀργοπερπάτητος τ' ἀπόγιομα στὴ ροῦγα ἀγροίκησης· ὁ νιόγαμπος· νὰ λένε κάποιοι μαζί ὅσο ποῦ κάπου ἓνα παιδί—ὁ κολασμένος!... φώναξε· — π' ἔστεφανώθη τὴν ἀδερφή του! τ' ἀπολοήθη κάποιο ἄλλο.» Σταμάτησε. Βαρῶν ἀναστενάγματα τὰ στήθια του τρικύμιζαν. «Παγώνα!... δὲν εἶμαι τοῦ Δικαίου γιός... εἶμαι τοῦ Πλούμου!...» λέει τῆς ξερὰ καὶ μὲ φωνὴ βαθυά.

Ἡ Παγώνα ἀποκάνει καὶ ἀπαραιτίεται.

Ἄγωνία.

Κούφιοι βόγγοι ἀκούονται. Στὴ σκέψι τοῦ Λιά ἡ ἐκδίκησι ὀργώνει αὐλάκια. Σηκώνεται καὶ περπατάει ἀνήσυχα. Ἡ λύσσα τὸν ἀμώχνει. Σιμώνει κι ἀνοίγει τὴ θύρα καὶ στέκεται ἄβουλος.

Ἄγωνία.

Ἡ Παγώνα λίγο λίγο συνεφέρεται. Ἀνοίγει τὰ πλάνα μάτια τῆς καὶ σὰν ἀπὸ ὄνειρο βαθὺ σώνει τῆς τὸ μίλημα μὲ θροῖσμα ἄγριο μοιρολογοῦ νὰ πέφτῃ. «Μὴν ἢ Ζωὴ σὲ παραμύθια;...» «Τί μοῦ ἔγραφε ἡ Μοῖρα μου!...» «Καὶ τ' ὄνειρο!...» «Ξεδιαλύθη!...» κλάμματα πνιχτά.

Ὁ Λιάς ἀναστενάξε.

Στάσιμο.

Ὁ Λιάς παραμιλοῦσε σὰ σὲ ὄνειρο· «Ἐγίνα Χάρος! κι ἄναιρα θρῆνο! ἀποσπερνὰ στὴν πολυκρέατη Γενιά!... ἐστόμωσα στὸ πύσσιμο τοῦ αἱμάτου τῆς!... καὶ καταχώνιασά τῆς τ' ἀχνάρια βαθυὰ στὰ Τάρταρα παντοτεινὰ... νὰ μὴν τὰ δῆ ὁ Ἥλιος!... Ξεχρέωσα... καὶ μὲ τὸ διάφορο!... καὶ τί! καὶ κούνησε τὸ κεφάλι θλιβερά.

Στάσιμο.

«Νύχτα!.. Καταραμένη Νύχτα!.. μοῦ κάθεσαι βραχνᾶς ἐδῶ!...» καὶ βάρεσε τὰ ὀγκωμένα στήθια του. Ἡ Παγώνα ἀνασηκώθη. Αὐτιάξεται τὸν ἀδερφό τῆς, ὅπου κρένει καὶ κάνει του· «Μάδα τὰ στέφανα, ἀδερφέ, καὶ τ' ἀποφάγια τους σκόρπισε στοὺς ἀνέμους!...»

Λιάς. «Τὴν κατάρα γροικᾶς!...»

Ἡ Παγώνα μ' ἀδιήγητο θρῆνο ἔφερε τριγύρω τὸ βλέμμα κ' ἔφυγε ἀργοπερπάτητη πρὸς τὸν γκρεμό· «Σκάφτει ὁ Χάρος, διακονεύει τοὺς σταυρούς!...»

Ξέφυχο τὸ μίλημα τῆς ἀκούεται στὴν ἀντάρα· «... Πορεύομαι στ' ἀγύριστα!... ἀχνάρι νὰ μὴν ἀφήσω τῆς κολασμένης μου Γενιάς!...»